

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДИНАМІЧНИХ РЯДІВ ПОКАЗНИКІВ КОЛЕКТИВНИХ ЗАСОБІВ РОЗМІЩУВАННЯ

З 2018 р. відповідно Методологічним положенням з організації державного статистичного спостереження щодо діяльності колективних засобів розміщування (КЗР) змінився перелік респондентів та правила формування сукупності одиниць [1]. Суттєвою проблемою означених змін стала непорівнянність рівнів рядів динаміки, складених стосовно показників діяльності КЗР до змін і після.

Колективні засоби розміщування до введення в дію положень розглядалися з точки зору діяльності, з одного боку, готелів та аналогічних засобів розміщування (готелі, мотелі, кемпінги тощо), з іншого боку, - діяльності спеціалізованих засобів розміщування, які, крім послуг розміщування, надавали рекреаційні, медичні, соціальні та інші види послуг (санаторії, профілакторії, дитячі санаторії тощо). Починаючи з 2018 року спеціалізовані засоби розміщування вже не є респондентами державного статистичного спостереження щодо діяльності КЗР, у результаті чого кількісні характеристики експлуатаційної можливості підприємств стали непорівняними.

Ще одною новацією, затвердженою Методологічними положеннями [1], став той факт, що з 2018 р. тільки юридичні особи та відокремлені підрозділи юридичних осіб беруть участь в означеному статистичному спостереженні, тоді як у попередні роки масив інформації щодо діяльності КЗР уключав результати діяльності також і фізичних осіб-підприємців.

Без урахування вищеозначених змін, які стосуються кола підприємств, що досліджуються, можна отримати парадоксальні результати, які лише для одного 2018 року наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка показників діяльності КЗР Одеської області (без урахування зміни переліка респондентів)

Показник	2017 р.	2018 р.	Відносна зміна, %
Кількість КЗР, одиниць	529	177	-66,5
Кількість місць у КЗР, одиниць	53188	23427	-60,0
Кількість осіб, що перебували у КЗР	478104	289913	-39,4
Кількість готелів та аналогічних засобів розміщування, одиниць	208	67	-67,8
Кількість місць у готелях та аналогічних засобах розміщування, одиниць	11021	6713	-39,1
Кількість осіб, що перебували у готелях та аналогічних засобах розміщування	252101	201306	-20,1
у тому числі іноземців	58979	41641	-29,4

Джерело: складено та розраховано автором за [2]

З метою отримання співставних даних для подальшого дослідження тенденцій розвитку та прогнозування кількісних характеристик діяльності колективних засобів розміщування більш-менш порівняними в часі є відносні і середні показники експлуатаційної можливості підприємств.

Нами розраховано окремі показники діяльності колективних засобів розміщування Одеської області і представлено їх в табл. 2. Їхня відмінність від відповідних характеристик минулих періодів вже не така значна, як у абсолютних показників.

Таблиця 2

Середні та відносні показники діяльності колективних засобів розміщування Одеської області за типами в 2018 р.

Показник	Усього	У тому числі в	
		готелях та аналогічних засобах розміщування	інших засобах розміщування
Середня місткість, місць	132	100	152
Середня кількість номерів, одиниць	-	52	-
Середня тривалість перебування осіб, днів	3,9	2,1	8,1
у тому числі іноземців	2,8	2,6	4,6
Оборот одного місця, днів	48,4	61,7	43,1
Коефіцієнт використання місткості, %	13,3	16,9	11,8

Джерело: складено та розраховано автором за [2]

Отже, новації, які передбачені Методологічними положеннями з організації державного статистичного спостереження щодо діяльності колективних засобів розміщування, утруднили статистичне оцінювання інтенсивності розвитку характеристик експлуатаційної можливості колективних засобів розміщування. Не беручи до уваги зміни в класифікації респондентів державного статистичного спостереження щодо КЗР, готелів та аналогічних засобів розміщування, у тому числі, користувачі інформації отримали би викривлені результати щодо динаміки відповідних показників. Одним з шляхів отримання більш порівняних даних є побудова рядів динаміки і подальший аналіз середніх і відносних величин, вплив на які зміни кола респондентів дещо пом'якшується.

Література

1. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо діяльності колективних засобів розміщування // Наказ Державної служби статистики України 01.02.2019 р. № 43. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2019/43/mp_kzr.pdf

2. Туризм в Одеській області у 2018 р. Статистичний бюлетень / Державна служба статистики України, Головне управління статистики в Одеській області – Одеса, 2019. – 62 с.